

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Αύγουστος 2014

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:

Ο ΣΔΓΚ προσεγγίζει την αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης κάτω από πέντε πυλώνες.

Στον πυλώνα *αρμοδιότητες* της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, εισηγούμαστε:

- την ενεργότερη εμπλοκή των Δήμων, στον **πολιτισμό** και τον **αθλητισμό** με στρατηγικό σχεδιασμό από το Κράτος
- την μεταφορά των **υγειονομικών ελέγχων** στους Δήμους, τη δημιουργία της **υπηρεσίας περιβάλλοντος**
- την κάλυψη ευθύνης για τοποιοτέχνηση και συντήρηση μέρους του **οδικού δικτύου**
- την αύξηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων στα θέματα της δημόσιας τάξης και διαχείρισης οδικής κυκλοφορίας
- την υπαγωγή των **Σχολικών Εφορειών** στους Δήμους
- την μεταφορά του **πολεοδομικού ελέγχου και αδειοδότησης** στους Δήμους
- την ενεργότερη εμπλοκή του νέου φορέα Τοπικής Αυτοδιοίκησης στον **πολεοδομικό και συγκοινωνιακό σχεδιασμό**
- την μεταφορά σημαντικών υπηρεσιών **κοινωνικής πρόνοιας** προς τους Δήμους
- τον έλεγχο των **κέντρων αναψυχής**.

Στον πυλώνα *Νέα Δομή* εισηγούμαστε νέες επαρχιακές αυτοδιοικητικές δομές με συντονιστικό ρόλο χωρίς ιεραρχική σχέση με τις αρχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Εισηγούμαστε να παραμείνουν και να ενδυναμωθούν τα ΟΕΔΑ ενώ να υπάρξει ενοποίηση των επαρχιακών συστημάτων υδατοπρομήθειας και αποχετεύσεων υπό νέα οντότητα.

Σύμφωνα με την εισήγηση μας ο μεγαλύτερος αριθμός των κοινοτήτων συμπεριλαμβάνεται στους νέους διευρυμένους Δήμους ενώ οι υπόλοιπες να προχωρήσουν σε εκτεταμένες συμπλεγματοποιήσεις υπηρεσιών.

Στον πυλώνα *Λειτουργία* εισηγούμαστε **διακριτούς ρόλους** μεταξύ διοίκησης των Δήμων και εισαγωγή προνοιών **εταιρικής διακυβέρνησης**. Περαιτέρω εισηγούμαστε την μετατροπή των Δήμων σε καθαρά **διοικητικούς** με αγορά υπηρεσιών, την ετοιμασία και καθορισμό **δεικτών απόδοσης** (KPI's), την υιοθέτηση νέου συστήματος **αξιολόγησης προσωπικού**, την τροποποίηση των διαδικασιών και οργάνου πρόσληψης και προαγωγής προσωπικού.

Προβαίνουμε σε ένα επανασχεδιασμό της οργανωτικής δομής του Δήμου με βάση τα μοντέρνα πρότυπα και ενισχύουμε την προσπάθεια της Ένωσης Δήμων Κύπρου για ενιαίο σύστημα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.

Στον πυλώνα *γεωγραφική ανακατανομή*, εισηγούμαστε επανασχεδιασμό του Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με δημιουργία **14 Δήμων** Παγκύπρια και εισηγούμαστε πρόνοιες για να διαφυλαχθεί η εγγύτητα και η τοπική ταυτότητα.

Στον πυλώνα *Οικονομική διάσταση* γίνεται μια σύντομη οικονομική αναδρομή. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο έχει πληγεί δυσανάλογα σε σχέση με τον υπόλοιπο ευρύτερο δημόσιο τομέα από τις περικοπές του κρατικού προϋπολογισμού.

Εξακολουθεί να κατέχει την καθόλου τιμητική προτελευταία θέση στους βασικούς δείκτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την κρατική χορηγία, κυρίως λόγω της εκ του νόμου αδυναμίας της άντλησης ιδίων πόρων.

Εισηγούμαστε την μεταφορά του ποσοστού των **τελών κυκλοφορίας** για τους δρόμους που διαχειρίζονται οι Δήμοι στους Δήμους, τη μεταφορά χαμηλότερης από τους υφιστάμενης **χορηγίας Σχολικών Εφορειών** στους Δήμους και την επαναφορά του **επαγγελματικού φόρου φυσικών προσώπων** έναντι μείωσης άλλων φόρων.

Σύμφωνα με μία άσκηση που παρατίθεται, ένας μέσος Δήμος από τις εξουσίες και αρμοδιότητες και πόρους που παραθέτουμε, μπορεί να είναι και **ισχυρός** και σχετικά **αυτοσυντήρητος**.

Για μια ακόμη φορά θέτουμε το Σύνδεσμο και τα μέλη του στη διάθεση όλων των αρμόδιων αρχών στην κοινή προσπάθεια για μια πιο ισχυρή, αποτελεσματική Τοπική Αυτοδιοίκηση με εγγύτητα στον πολίτη με το χαμηλότερο δυνατό κόστος.

Αναδιάρθρωση Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ:.....	2
ΠΡΟΟΙΜΙΟ:.....	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ:.....	6
ΠΥΛΩΝΑΣ I: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	7
1. Πολιτισμός (Θέατρα, Μουσεία).....	7
2. Αθλητισμός.....	7
3. Περιβαλλοντικός και Υγειονομικός Έλεγχος.....	8
4. Τοπιοτέχνηση και συντήρηση δρόμων και δημοτικών πάρκων.....	8
5. Δημόσια Τάξη και Διαχείριση Οδικής Κυκλοφορίας.....	8
6. Σχολικές Εφορείες.....	9
7. Πολεοδομία.....	9
8. Διαχείριση Αποβλήτων και Έλεγχος Ρύπανσης.....	9
9. Συγκοινωνίες.....	10
10. Κοινωνικές Υπηρεσίες.....	10
11. Έλεγχος Κέντρων Αναψυχής.....	11
ΠΥΛΩΝΑΣ II: ΝΕΑ ΔΟΜΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	12
12. Επαρχιακές Δομές.....	12
13. Κοινότητες.....	12
ΠΥΛΩΝΑΣ III: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ.....	13
14. Διοίκηση και Διεύθυνση.....	13
15. Μέθοδοι.....	15
16. Καθορισμός Δεικτών Απόδοσης.....	16
17. Υιοθέτηση νέου συστήματος αξιολόγησης προσωπικού.....	16
18. Διαδικασίες και Όργανα Πρόσληψης Προσωπικού.....	17
19. Γενικές Αρχές Σχεδιασμού νέας οργανωτικής δομής.....	17
20. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση.....	20
ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΜΕΓΕΘΟΣ /ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ.....	21
21. Κριτήρια δημιουργίας νέων δήμων:.....	21
22. Σενάρια ανά επαρχία.....	22
23. Εγγύτητα / Διατήρηση Τοπικής Ταυτότητας.....	22
ΠΥΛΩΝΑΣ V: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ.....	23
24. Έσοδα:.....	23
25. Έξοδα:.....	25
26. Νέες πηγές εσόδων.....	26
27. Προϋπολογισμός ενός Μέσου Δήμου.....	27
28. Προϋπολογισμός Επαρχιακού Φορέα Συντονισμού.....	28
29. Χρονοδιαγράμματα.....	29
ΕΠΙΛΟΓΟΣ:.....	30

ΠΡΟΟΙΜΙΟ:

Η προσπάθεια για την αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει κατά την άποψη μας να εστιαστεί σε 5 πυλώνες, οι οποίοι είναι αλληλένδετοι και αλληλοεπηρεαζόμενοι.

Οι πυλώνες αυτοί οι οποίοι θεωρούμε είναι αναγκαίοι για να στηρίζουν μια ολοκληρωμένη αναδιάρθρωση, αφορούν **τις αρμοδιότητες, τη δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τη λειτουργία των Δήμων, το μέγεθος και τη γεωγραφική κατανομή** αλλά και την **οικονομική διάσταση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης**.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ:

Η αναδιάρθρωση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Κύπρο, στα πλαίσια της αναδιάρθρωσης του ευρύτερου δημόσιου τομέα, έχει τύχει μεγάλης συζήτησης. Έχουν κληθεί και έχουν δώσει απόψεις εμπειρογνώμονες από τη Μεγάλη Βρετανία, την Ιταλία και παλαιότερα από την Ελλάδα.

Θεωρούμε ευθύνη και υποχρέωση του Συνδέσμου Δημοτικών Γραμματέων Κύπρου (ΣΔΓΚ) μέσα από τη συσσωρευμένη εμπειρία δεκαετιών των μελών του αλλά και ως το κατεξοχήν όργανο των στελεχών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, να συμβάλει στην προσπάθεια που έχει ξεκινήσει με στόχο την επίτευξη της καλύτερης δυνατής για το μέλλον της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λύσης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο συγκρινόμενη με την υπόλοιπη Ευρώπη, σαφώς και υστερεί τόσο από πλευράς αρμοδιοτήτων αλλά και πόρων. Είναι ευρέως όμως αποδεκτό ότι παρά το πολύ περιοριστικό νομικό πλαίσιο και τον έντονο κρατικό παρεμβατισμό, έχει επιδείξει σοβαρό και σημαντικό έργο καθόλα τα χρόνια της λειτουργίας της.

Θεωρούμε την προσπάθεια αναδιάρθρωσης ως μια ευκαιρία περαιτέρω ενίσχυσης του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως αυτή περιγράφεται στην Ευρωπαϊκή Χάρτα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ανασταλτικός παράγοντας στην όλη προσπάθεια είναι οι οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι οι οποίες οφείλονται κατά κύριο λόγο στη δυσανάλογη αποκοπή της κρατικής χορηγίας, σε σχέση με το υπόλοιπο ευρύτερο κράτος, και κατά δεύτερο λόγο στα διαρθρωτικά προβλήματα που σαφώς και υπάρχουν.

Παρά όμως τα σύνθετα και πολλαπλά προβλήματα που η Τοπική Αυτοδιοίκηση αντιμετωπίζει, η Τοπική Αυτοδιοίκηση εξακολουθεί να παραμένει ο δημόσιος θεσμός που είναι πολύ παραγωγικότερος και αποτελεσματικότερος από πολλά Τμήματα και Υπηρεσίες του Δημοσίου αλλά και Οργανισμούς του Δημόσιου Τομέα.

Θέλουμε να ενώσουμε τις δυνάμεις μας μαζί με την Ένωση Δήμων, την Ένωση Κοινοτήτων, τους Δημάρχους και τα άλλα αιρετά στελέχη των Δήμων, το συνδικαλιστικό κίνημα, του λοιπούς εργαζόμενους στην ΤΑ αλλά και με το κράτος στοχεύοντας σε μία Τοπική Αυτοδιοίκηση που να είναι σε θέση να εξυπηρετεί καλύτερα, αποδοτικότερα, αποτελεσματικότερα και με το χαμηλότερο κόστος τις αναβαθμισμένες απαιτήσεις του σύγχρονου ευρωπαϊού Κύπριου.

Οραματιζόμαστε μια πραγματική τοπική αυτοδιοίκηση με εγγύτητα στον πολίτη που να είναι σε θέση να ακούει και να δίνει άμεσες λύσεις στα καθημερινά του προβλήματα. Να είναι σε θέση να προγραμματίζει και να υλοποιεί και έργα, και προγράμματα που να αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής σε όλα τα επίπεδα.

Η εισήγηση που ακολουθεί αποτελεί κωδικοποίηση των θέσεων που κατά καιρούς και από διάφορα βήματα, ο Σύνδεσμος έχει εκφράσει. Είναι η καθαρά τεχνοκρατική προσέγγιση των ανθρώπων που έχουν αναλώσει την επαγγελματική τους ζωή, στην εξυπηρέτηση του δημότη.

ΠΥΛΩΝΑΣ Ι: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Οι αρμοδιότητες των Δήμων οι ευθύνες και ο ρόλος της αυτοδιοίκησης στην Κύπρο πρέπει να προσδιοριστούν με σαφήνεια, στη βάση της επικουρικότητας, της εγγύτητας στο δημότη και διασφαλίζοντας την πολιτική, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των τοπικών αρχών όπως προβλέπεται από το άρθρο 4 της Ευρωπαϊκής χάρτας Τοπικής Αυτοδιοίκησης που έχει κυρωθεί σε νόμο από την Κυπριακή Δημοκρατία (Ν27/1988).

Η αύξηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων, με την πρόσθετη ανάθεση εργασιών και καθηκόντων από το Κεντρικό Κράτος ως προκύπτει από τις προτάσεις των εμπειρογνομώνων (NSGI, Notoria), που έχουν διεξάγει τις μελέτες για το Υπουργείο Εσωτερικών και την Ένωση Δήμων αντίστοιχα, πρέπει να υποστηριχτούν με την αναγκαία αναδιοργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού και τους επιπρόσθετους πόρους για αποτελεσματική εκτέλεση των διευρυμένων αρμοδιοτήτων.

Στη συνέχεια γίνεται μια καταγραφή συγκεκριμένων επιπρόσθετων αρμοδιοτήτων και εξουσιών που, σύμφωνα με τον ΣΔΓΚ, πρέπει να αναληφθούν από τους νέους Δήμους που θα προκύψουν από την μεταρρύθμιση:

1. Πολιτισμός (Θέατρα, Μουσεία)

Ο πολιτισμός ήταν και παραμένει προτεραιότητα για τους Δήμους με διαχρονικές προσπάθειες για την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των δημοτών αλλά και τη διατήρηση της ιστορίας και της κληρονομιάς του τόπου.

Υποστηρίζουμε τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και πόρων προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση με στόχο την αναβάθμιση και ενίσχυση της πολιτιστικής ζωής αλλά και των υφιστάμενων υποδομών.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός νέων υποδομών και ο καθορισμός εθνικής πολιτικής μπορεί να παραμείνει σε επίπεδο κεντρικής κυβέρνησης (Υπουργεία) αλλά καθοριστικό ρόλο πρέπει να έχουν και οι τοπικές αρχές στον όλο γενικό σχεδιασμό.

Επιπρόσθετα, η διαχείριση και συντήρηση των εγκαταστάσεων θα πρέπει να είναι καθαρά αρμοδιότητα της Τοπικής Αρχής και οι νέοι δήμοι πρέπει να ενισχυθούν ανάλογα με τα απαραίτητα οικονομικά κονδύλια τόσο για τη διαχείριση και συντήρηση των υποδομών όσο και για την παραγωγή πολιτιστικού προϊόντος αφού είναι από τους βασικούς συντελεστές διαμόρφωσης, προσφοράς και διατήρησης της πολιτιστικής ζωής των τοπικών κοινωνιών.

2. Αθλητισμός

Σε συνεργασία με το Κεντρικό Κράτος, απαιτείται να μελετηθούν οι υφιστάμενες υποδομές του νησιού, ο τρόπος διαχείρισης και συντήρησής τους ως επίσης και γενικά οι παροχές στον τομέα του Αθλητισμού, με στόχο την ετοιμασία ενός ολοκληρωμένου πλάνου ενίσχυσης του τομέα του αθλητισμού.

Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην ετοιμασία εθνικής πολιτικής για τον Αθλητισμό θα πρέπει να είναι θεσμοθετημένη αλλά και καθοριστική όπως πρέπει να είναι και η ευθύνη για συντήρηση και διαχείριση υφιστάμενων υποδομών στα όρια των νέων δήμων. Είμαστε σίγουροι ότι η ενίσχυση της ευθύνης των νέων Α.Τ.Α. στα αθλητικά δρώμενα θα μπορέσει να προσδώσει μια νέα δυναμική αλλά και καλύτερη προοπτική για περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες και ευκαιρίες εκγύμνασης του ευρύτερου πληθυσμού.

3. Περιβαλλοντικός και Υγειονομικός Έλεγχος

Το θέμα του Υγειονομικού Ελέγχου είναι ένα από τα σοβαρότερα θέματα που χρήζει ολοκληρωμένης προσέγγισης. Στο σημερινό σύστημα υπάρχουν αδυναμίες εξαιτίας και πάλι της ανεπάρκειας πόρων για στελέχωση των υπηρεσιών στους δήμους οι οποίοι πρέπει να επωμιστούν και τη βασική ευθύνη ελέγχου των υποστατικών στα όρια τους. Απαιτείται όμως και συντονισμός πολλών τμημάτων και υπηρεσιών και ως εκ τούτου θα πρέπει να ετοιμαστεί μελέτη σαφούς διαχωρισμού/ μεταφοράς αρμοδιοτήτων και αναμφίβολα ελέγχου και παρακολούθησης.

Έτσι, η ενίσχυση των υγειονομικών υπηρεσιών στα πλαίσια της διεύρυνσης των δήμων, θα δημιουργήσει μια δυναμική νέα δημοτική δομή (του τομέα του υγειονομείου) για να μπορεί να δρα άμεσα σε τοπικό επίπεδο και να εξυπηρετεί το στόχο για γρήγορη εφαρμογή και έλεγχο των υγειονομικών νόμων και κανονισμών. Οι δήμοι κατέχουν αρκετή τεχνογνωσία σε υγειονομικά θέματα και θέματα δημόσιας υγείας και είναι έτοιμοι, με κάποια ενίσχυση ή επιμόρφωση, να αναλάβουν όλες τις ευθύνες των ελέγχων όλων των υποστατικών στα δημοτικά τους όρια.

Απαραίτητη επίσης θεωρούμε σ' ένα σύγχρονο Δήμο τη δημιουργία Υπηρεσίας Περιβάλλοντος στελεχωμένη με καταρτισμένο προσωπικό για τη διενέργεια και έλεγχο περιβαλλοντικών μελετών.

4. Τοπιοτέχνηση και συντήρηση δρόμων και δημοτικών πάρκων

Οι δήμοι διαθέτουν την αναγκαία τεχνογνωσία και προσωπικό για ανάληψη της τοπιοτέχνησης και συντήρησης των δρόμων που είναι στα δημοτικά τους όρια, αφού ήδη το συγκεκριμένο έργο διεκπεριώνεται από πολλές τοπικές αρχές τόσο σε τριτευούσης σημασίας δρόμους όσο και σε πολλές περιπτώσεις δευτερευούσης σημασίας οδικό δίκτυο.

Επιπρόσθετα, οι υφιστάμενοι δήμοι είναι υπεύθυνοι για τη συντήρηση και καθαριότητα των δημόσιων πάρκων και έχουν αποκτήσει αρκετή εμπειρία στο συγκεκριμένο θέμα το οποίο μπορούν να αναλάβουν και με τη νέα δομή.

Για τις πιο πάνω ενέργειες οι Δήμοι έχουν σοβαρό κόστος, τόσο από πλευράς χρόνου όσο και από πλευράς δαπάνης και πρέπει να εξευρεθεί τρόπος θεσμικού αντισταθμιστικού τέλους από το κράτος.

Συμπερασματικά, ο σχεδιασμός, η συντήρηση, η καθαριότητα των δρόμων (δευτερευούσης, τριτευούσης σημασίας) και πάρκων (όχι εθνικών) πρέπει να αναληφθεί από μια αρχή, τους νέους δήμους, οι οποίοι να έχουν και την αποκλειστική ευθύνη.

5. Δημόσια Τάξη και Διαχείριση Οδικής Κυκλοφορίας

Οι νέες Δημοτικές Αρχές θα πρέπει να ενισχυθούν με εξουσίες δημοτικής αστυνομίας για να μπορούν να επιτελούν καλύτερα και αποτελεσματικότερα το ρόλο τους. Επιπρόσθετα, οι νέοι δήμοι πρέπει να ενισχυθούν με τον αναγκαίο τεχνικό εξοπλισμό όπως ισχύει στο εξωτερικό όσον αφορά στην ηχορύπανση, στις παράνομες χρήσεις, στις οχληρίες, στις τροχαίες παραβάσεις και να γίνουν οι απαραίτητες νομοθετικές αλλαγές για εφαρμογή γρηγορότερων μέσων και εργαλείων επιβολής της τάξης και αυθαιρεσίας τα οποία θα πρέπει να έχει η τοπική αυτοδιοίκηση.

Με τον τρόπο αυτό η Αστυνομία θα αφεθεί απερίσπαστη να ασχοληθεί με θέματα μείζονος σημασίας που αφορούν γενικά την πρόληψη και καταπολέμηση του εγκλήματος.

Η αύξηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων θα πρέπει να είναι συνυφασμένη με την αναγκαία στελέχωση αλλά και εκπαίδευση των υπηρεσιών ως επίσης και με την ανάλογη θεσμοθετημένη ενίσχυση του Προϋπολογισμού των Δήμων στον τομέα αυτό.

6. Σχολικές Εφορείες

Οι Σχολικές εφορείες πρέπει να μειωθούν, να ενταχθούν στους νέους δήμους και να αποτελούν μέρος των υπηρεσιών τους. Η συνέχιση της λειτουργίας τους ως ανεξάρτητες οντότητες απλά προσθέτει αχρείαστα κόστη και γραφειοκρατία ενώ λόγω του μικρού μεγέθους τους οι υπηρεσίες που προσφέρονται είναι σε πολλές περιπτώσεις περιορισμένες. Με την ένταξη τους στους Δήμους θα μπορέσουν να εφαρμοστούν οικονομίες κλίμακας τόσο στο υπαλληλικό όσο και στο εργατικό προσωπικό. Πρέπει να αναληφθούν οι αρμοδιότητες, οι πόροι και οι εξουσίες τους από τους Δήμους σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας που θα διατηρεί τον κεντρικό ρόλο για τη δημιουργία των σχολικών υποδομών.

Έτσι, θα υπάρχει και άμεση ανάληψη ευθυνών για τη συντήρηση και καθαριότητα των σχολικών χώρων από την οικεία δημοτική αρχή.

7. Πολεοδομία

Ο πολεοδομικός έλεγχος και η αδειοδότηση των αναπτύξεων θα πρέπει να ασκούνται από τους Δήμους. Ο σημερινός διαχωρισμός αρμοδιοτήτων σε κάποιους Δήμους μεταξύ Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Επαρχιακών Διοικήσεων δημιουργεί προβλήματα μοιόμορφης εφαρμογής αλλά και ουσιαστικότερα προβλήματα σε σχέση με τον ρόλο των αιρετών εκπροσώπων.

Με τη δημιουργία μιας ενιαίας αρχής, στα πλαίσια των νέων διευρυμένων δήμων, που θα επιλαμβάνεται τόσο της έκδοσης πολεοδομικών όσο και των αδειών οικοδομής θα επισπευτούν οι διαδικασίες και ο χρόνος έκδοσης αδειών.

Σε ότι αφορά τον πολεοδομικό σχεδιασμό, θα πρέπει να υπάρξει ουσιαστική συμμετοχή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσω του Επαρχιακού Φορέα Συντονισμού. Παρά το μικρό μέγεθος της Κύπρου, η μεταφορά αρμοδιοτήτων σχεδιασμού σε τοπικό επίπεδο διασφαλίζει και την ουσιαστικότερη εφαρμογή του πολεοδομικού ελέγχου. Επί του παρόντος απουσιάζει στην Κύπρο το επίπεδο στρατηγικού σχεδιασμού. Το χωροταξικό σχέδιο Νήσου, δεν έχει εκπονηθεί, παρόλο που προνοείται από την πολεοδομική νομοθεσία. Ο στρατηγικός σχεδιασμός αποτελεί ασφαλώς αρμοδιότητα του κράτους και θα πρέπει να διαφυλαχθεί, μαζί με την διαδικασία έγκρισης των τοπικών σχεδίων ως προς την συμβατότητα τους με το στρατηγικό σχέδιο.

8. Διαχείριση Αποβλήτων και Έλεγχος Ρύπανσης

Η διαχείριση αποβλήτων αποτελεί θέμα ουσιαστικό και κρίσιμο απ' όλες τις απόψεις για τους Δήμους. Ιδιαίτερα, στην παρούσα φάση, που το Κράτος ήδη έχει προχωρήσει στην υλοποίηση έργων ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων και μελετά την προώθηση άλλων, είναι αναντίληκτα κρίσιμο, να μελετηθεί πολύ σοβαρά σε συνάρτηση με τις οικονομικές επιπτώσεις, που προκύπτουν τόσο για τις Τοπικές Αρχές όσο και για τους ίδιους τους πολίτες αφού έχει (και θα) πολλαπλασιαστεί το κόστος διαχείρισης αποβλήτων με τη λειτουργία των Χ.Υ.Τ.Υ ή Ο.Ε.Δ.Α.

Οι δήμοι μπορούν επιτυχώς να συνεχίσουν να προσφέρουν τις υπηρεσίες συλλογής αποβλήτων αλλά πρέπει να ενισχυθούν με μέσα και πόρους για την εφαρμογή των ευρωπαϊκών νομοθεσιών για περαιτέρω μέτρα ξεχωριστής συλλογής τα οποία απαιτούν πρωτοποριακές τεχνολογικές λύσεις που απουσιάζουν επί του παρόντος (ΡΑΥΤ).

Επιπρόσθετα, η ολοκληρωμένη διαχείριση των αποβλήτων πρέπει να αναληφθεί εξ ολοκλήρου από τη νέα επαρχιακή δομή τοπικής αυτοδιοίκησης.

Ο έλεγχος της ρύπανσης από συγκεκριμένες αναπτύξεις ασφαλώς και θα πρέπει να άπτεται των αρμοδιοτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ειδικά σε σχέση και με την παρακολούθηση πολεοδομικών όρων και ποσοτικών ορίων που ενδεχομένως να

τίθενται σε πολεοδομικές άδειες. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση πρέπει να είναι υπεύθυνη για τον έλεγχο των νόμων Περί Αποβλήτων, Περί Συσκευασιών Απορριμμάτων και Περί Ελέγχου Ρύπανσης των Νερών καθώς και άλλων σχετικών κανονισμών και υπουργικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί στο πλαίσιο της σχετικής Νομοθεσίας.

Η αύξηση των αρμοδιοτήτων των Δήμων στον τομέα αυτό θα πρέπει να είναι συνυφασμένη με την αναγκαία στελέχωση αλλά και εκπαίδευση των υπηρεσιών ως επίσης και με την ενίσχυση του Προϋπολογισμού των Δήμων για έλεγχο μικρού και μεσαίου μεγέθους εγκαταστάσεων σε βιομηχανικές περιοχές, την έκδοση πιστοποιητικών για χώρους αποθήκευσης προϊόντων πετρελαίου και την επιθεώρηση υποστατικών/παραγωγών αποβλήτων όπως υπεραγορές, πρατήρια βενζίνης, κ.ά. που είναι υποχρεωμένοι να διαχειριστούν τα απόβλητα τους με τον ενδεδειγμένο τρόπο (Νόμος 185(Ι)/2011).

9. Συγκοινωνίες.

Η ουσιαστική εμπλοκή της τοπικής αυτοδιοίκησης στο συγκοινωνιακό σχεδιασμό αποτελεί σημαντικό θέμα. Η πολιτική δημοσίων συγκοινωνιών δεν μπορεί να μελετάται αποσπασματικά και σίγουρα δεν μπορεί παρά να αποτελεί μια από τις βασικές πολιτικές του Τοπικού σχεδίου. Επί του παρόντος ούτε το ένα συμβαίνει ούτε το άλλο. Οι τοπικές Αρχές έχουν πολύ λίγο ή κανένα ρόλο στις αποφάσεις σε σχέση με τις διαδρομές, την συχνότητα, τα χαρακτηριστικά και την τιμολογιακή πολιτική των αστικών συγκοινωνιών. Είναι απαραίτητο όπως εξευρεθεί ο τρόπος εμπλοκής των τοπικών αρχών στο σχεδιασμό των Συγκοινωνιακών σχεδίων. Εισηγούμαστε την άμεση εμπλοκή του Επαρχιακού Φορέα Συντονισμού σε συνεννόηση με τους Δήμους ως ένα θέμα επαρχιακής σημασίας.

10. Κοινωνικές Υπηρεσίες

Υπό τις περιστάσεις και τα ιδιαίτερα προβλήματα που περνά η κοινωνία εξαιτίας της πρωτοφανούς οικονομικής κρίσης, η ανάγκη για επαναξιολόγηση και ολοκληρωμένη προσέγγιση της κοινωνικής πολιτικής, είναι όσο ποτέ άλλοτε επιβεβλημένη ανάγκη.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, φύσει και θέσει είναι πλησιέστερα στον πολίτη και στις ανάγκες του και μπορεί να παράσχει συγκεκριμένες υπηρεσίες πολύ καλύτερα και αποτελεσματικά από το κεντρικό κράτος. Η πρόσφατη εμπειρία των Δήμων και η αποτελεσματικότητα με την οποία χειρίστηκαν θέματα κοινωνικής πολιτικής όπως π.χ. η δημιουργία κοινωνικών παντοπωλείων, τα κοινωνικά ιατρεία, η παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών κοκ., αποδεικνύει την ευαισθησία και την ικανότητα των τοπικών αρχών στην διαχείριση κοινωνικών θεμάτων.

Οι δήμοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν υπηρεσίες όπως παιδοκομικούς σταθμούς, κέντρα απασχόλησης παιδιών, γηροκομεία, κέντρα φροντίδας, συμβουλευτικές/ψυχολογικές υπηρεσίες και άλλες υποβοηθητικές υποδομές στα πλαίσια των αναγκών του σύγχρονου τρόπου ζωής και διευκόλυνσης των πολιτών και των εργαζομένων. Η στρατηγική και ο καθορισμός πολιτικής μπορεί να παραμείνουν στην αρμοδιότητα του κράτους, αλλά η διαχείριση, η λειτουργία και η παρακολούθηση των προγραμμάτων θα είναι αποτελεσματικότερη εάν αναληφθεί από τις τοπικές αρχές. Γενικά, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας πρέπει να περιοριστούν στον τομέα του σχεδιασμού και επιδομάτων ενώ όλες οι υπόλοιπες δράσεις πρέπει να αποδοθούν στην τοπική αυτοδιοίκηση που έχει αποδείξει την ευελιξία αλλά και αποτελεσματικότητα της στην άμεση εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών.

11. Έλεγχος Κέντρων Αναψυχής

Οι αναβαθμισμένοι νέοι δήμοι θα είναι επιφορτισμένοι με την έκδοση των αδειών των κέντρων αναψυχής. Όλες οι άδειες (λειτουργίας, επαγγελματική, οινοπνευματωδών, μεγαφώνων, υγειονομικού ελέγχου) θα συγκεντρωθούν σε μια υπηρεσία, τους νέους δήμους, οι οποίοι με πιο γρήγορες διαδικασίες αλλά και με νέες νομικές εξουσίες να μπορούν να αδειοδοτούν αλλά και να αναστέλλουν τη λειτουργία των κέντρων αναψυχής.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙ: ΝΕΑ ΔΟΜΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

12. Επαρχιακές Δομές

Εισηγούμαστε την δημιουργία μιας νέας επαρχιακής αυτοδιοικητικής δομής η οποία να χειρίζεται θέματα ευρύτερης γεωγραφικής σημασίας.

Το νέο όργανο που μπορεί να ονομαστεί **Επαρχιακός Φορέας Συντονισμού (ΕΦΣ)**, αφού θα αντιπροσωπεύει το σύνολο της επαρχίας, θα αναλάβει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Πολεοδομικό Σχεδιασμό
2. Περιβαλλοντικό Σχεδιασμό
3. Συγκοινωνιακό Σχεδιασμό
4. Έργα επαρχιακής σημασίας

Ο ΕΦΣ θα αποτελείται από εκπροσώπους των τοπικών αρχών κατ' αναλογία του πληθυσμού τους, όπως θα διορίζονται από τα Δημοτικά Συμβούλια και εκπροσώπους του συντονιστικού οργάνου κοινοτήτων. Δεν θα έχει ιεραρχική σχέση με τις αρχές ΤΑ και θα λειτουργεί ως αυτοδιοικητικό όργανο σχεδιασμού. Η όλη του λειτουργία θα καθορίζεται και θα απορρέει από τον Νέο Περί Δήμων Νόμο.

Θεωρούμε ότι, λόγω της απαιτούμενης εξειδίκευσης η ενιαία διαχείριση αποβλήτων (ΧΥΤΥ, Πράσινα σημεία) θα πρέπει να αναληφθεί πλήρως από την **Ολοκληρωμένη Εγκατάσταση Διαχείριση Απορριμμάτων (ΟΕΔΑ)** διοριζόμενους από εκπροσώπους των τοπικών αρχών

Οι υπηρεσίες και η διαχείριση των επαρχιακών συστημάτων υδατοπρομήθειας και αποχετεύσεων πρέπει να ενοποιηθούν κάτω από νέες οντότητες **Συμβούλια Διαχείρισης Υδατοπρομήθειας Αποχέτευσης (ΣΔΥΑ)** και να παραμείνουν αυτοδιοικητικές.

Οι υφιστάμενες Επαρχιακές Διοικήσεις θα συνεχίσουν να λειτουργούν για να παρέχουν υπηρεσίες εκλογών, μητρώου πληθυσμού, διαχείρισης Τουρκοκυπριακών περιουσιών άλλα και υπηρεσίες στήριξης στον περιορισμένο αριθμό κοινοτήτων που δεν θα συμπεριληφθούν στους νέους Δήμους.

13. Κοινότητες

Στη συγκεκριμένη πρόταση του Συνδέσμου Γραμματέων Κύπρου οι περιιαστικές κοινότητες συμπεριλαμβάνονται στους νέους διευρυμένους δήμους. Λόγω των γεωγραφικών ιδιαιτεροτήτων (μεγάλες αποστάσεις μεταξύ μικρών κοινοτήτων) και των διαφορετικών οικονομικών δραστηριοτήτων και κύκλου εργασιών που διεξάγεται εκεί εισηγούμαστε όπως απομακρυσμένες αγροτικές κοινότητες τύχουν διαφορετικού χειρισμού. Θα μπορούσαν να προχωρήσουν σε εκτεταμένες συμπλεγματοποιήσεις υπηρεσιών μέσα από μια νέα νομοθεσία που θα πρέπει να τους το επιτρέπει. Ένα αυτοδιοικητικό συντονιστικό όργανο θα μπορούσε να εξασφαλίσει και την παροχή υπηρεσιών που λόγω μεγέθους αδυνατούν να παρέχουν και να συμμετάσχει στον Επαρχιακό Φορέα Συντονισμού.

ΠΥΛΩΝΑΣ ΙΙΙ: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Με βάση το Αγγλοσαξονικό μοντέλο που εφαρμόζεται στην Κύπρο θα έπρεπε να υπάρχουν διακριτοί ρόλοι Διοίκησης και Διεύθυνσης. Διαπιστώνονται όμως κάποιες δυσλειτουργίες μεταξύ των αρμοδίων οργάνων που επιδρούν αρνητικά στη σωστή λειτουργία της τοπικής αρχής. Για το λόγο αυτό, είναι σημαντικό να εξευρεθούν οι σωστοί τρόποι, ώστε μέσω των νέων οργανωτικών δομών των Δήμων και με την βοήθεια μιας εκσυγχρονισμένης νομοθεσίας που θα απορρέει από την εφαρμογή ευρωπαϊκών προτύπων / νομοθεσιών και λαμβάνοντας υπόψη βέλτιστες πρακτικές και παραδείγματα άλλων χωρών, να γίνουν απαραίτητες τομές. Σημαντική παράμετρος που θα πρέπει να υιοθετηθεί, είναι και η εισαγωγή προνοιών εταιρικής διακυβέρνησης με βάση την οποία τη Διοίκηση των Δήμων ασκούν οι αιρετοί (Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο), ενώ τη Διεύθυνση του Δήμου θα απαρτίζουν οι επαγγελματίες (Διευθυντής του Δήμου και οι Προϊστάμενοι των διαφόρων υπηρεσιών).

14. Διοίκηση και Διεύθυνση

Οι εισηγήσεις εξυπακούουν τροποποιήσεις των άρθρων της Περί Δήμων Νομοθεσίας ή σχετικών κανονισμών, τη θεσμοθέτηση κώδικα συμπεριφοράς / λειτουργίας για τους δημοτικούς υπαλλήλους και εκλεγμένα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου, με ανεξάρτητους ρυθμιστές για να επιθεωρούν και να επιβάλλουν την τήρηση και συμμόρφωση. Στόχο αποτελεί επίσης η ενίσχυση του εποπτικού ρόλου και ενδυνάμωση της λειτουργίας του Δημοτικού Συμβουλίου, η υιοθέτηση της διαφάνειας και έγκαιρης πληροφόρησης καθώς και η εξασφάλιση επαρκούς ανεξαρτησίας στη λήψη αποφάσεων.

ι. Λειτουργία Δημοτικού Συμβουλίου

Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο θα έχουν δικαίωμα δύο πενταετών θητειών χωρίς να είναι απαραίτητα συνεχόμενες. Θα πρέπει επίσης να επιτευχθεί μείωση του αριθμού των Δημοτικών Συμβούλων μέχρι τους 14.

Τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου θα πρέπει σε σύντομο χρονικό διάστημα μετά την εκλογή τους (στην διάρκεια του πρώτου έτους της θητείας) να τύχουν κατάλληλης επιμόρφωσης / ενημέρωσης σε σχέση με τις νομοθεσίες που διέπουν τη λειτουργία του Δήμου και τις αρμοδιότητες / καθήκοντα τους ως μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου. Την επιμόρφωση δυνατό να αναλάβει κατόπιν συνεννόησης η Ακαδημία Τοπικής Αυτοδιοίκησης ή άλλος εξειδικευμένος οίκος εκπαίδευσης.

Οι συνεδριάσεις του Δημοτικού Συμβουλίου θα καθορίζονται βάσει χρονιαίου προγράμματος (μια ή δυο φορές το μήνα) και θα ασχολούνται με τα ακόλουθα θέματα:

- (α) Ετήσιος Προϋπολογισμός
- (β) Φορολογίες – Εισπράξεις δημοτικών τελών και άλλα
- (γ) Θέματα πολιτικής και στοχοθέτησης που απορρέουν από τις αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου
- (δ) Έλεγχος των πιο πάνω

Κατά τις πρώτες συνεδρίες κάθε νέου Δημοτικού Συμβουλίου πρέπει να καθορίζεται το όραμα και σε συνεργασία με την διεύθυνση οι στόχοι της πενταετίας.

Το Δημοτικό Συμβούλιο θα πρέπει τουλάχιστον μια φορά το χρόνο να ορίζει την παρουσίαση εσωτερικής έκθεσης ελέγχου, η οποία θα παρουσιάζεται από το Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου του Δήμου και ανά τριετία μέσω ανάθεσης σε εξωτερικό και εξειδικευμένο οίκο (outsourcing). Με τον τρόπο αυτό θα γίνεται ενημέρωση τόσο για την αποτελεσματικότητα λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών για την εκτέλεση των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου όσο για την οικονομική κατάσταση και άλλα και θα εντοπίζονται αποκλίσεις από τους αρχικούς προκαθορισμένους στόχους.

Η Διεύθυνση του Δήμου θα πρέπει για σκοπούς διαφάνειας, ενημέρωσης και με βάση την αρχή της εγγύτητας, επικουρικότητας και της πληροφόρησης του δημότη, να παρουσιάζει ετήσια έκθεση πεπραγμένων του έτους προς το Δημοτικό Συμβούλιο, ώστε να επιτυγχάνεται η ενημέρωση για τα πεπραγμένα στο Δήμο και να πληροφορείται για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων στόχων που έχουν τεθεί για τη συγκεκριμένη προγραμματική περίοδο διακυβέρνησης.

Το Δημοτικό Συμβούλιο θα πρέπει να λειτουργεί με βάση την αρχή της συλλογικής ευθύνης και των αρχών ισότητας και δικαίου. Σε περίπτωση διαφωνίας μέλους (κατά την διαδικασία λήψης απόφασης) με τους υπολοίπους συναδέλφους του θα πρέπει η κατά πλειοψηφία απόφαση να είναι σεβαστή, εφαρμόσιμη και γενικώς αποδεκτή.

Κάθε μέλος του Δημοτικού Συμβουλίου οφείλει να αφιερώνει τον απαραίτητο χρόνο και τη δέουσα προσοχή στην εκτέλεση των καθηκόντων του και να περιορίζει τον αριθμό των άλλων επαγγελματικών του υποχρεώσεων κατά τρόπο που να του επιτρέπει την άσκηση των καθηκόντων του, επαρκώς.

Οι Δημοτικοί Σύμβουλοι πρέπει να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες της Διεύθυνσης του Δήμου, η οποία έχει ευθύνη έναντι του Δημοτικού Συμβουλίου για να διασφαλίζει ότι οι διαδικασίες ακολουθούνται και ότι υπάρχει συμμόρφωση με τους ισχύοντες κανονισμούς.

ii. Παροχή πληροφοριών

Το Δημοτικό Συμβούλιο πρέπει να λαμβάνει έγκαιρη αξιόπιστη και ολοκληρωμένη πληροφόρηση, ώστε να του παρέχονται οι προϋποθέσεις για την εκτέλεση των καθηκόντων του. Θα καταρτιστεί *διοικητική ομάδα* (υπό την εποπτεία του Διευθυντή), η οποία θα απαρτίζεται από 2 έως 3 λειτουργούς με σκοπό την παροχή υπηρεσιών γραμματειακής υποστήριξης προς το Δημοτικό Συμβούλιο (στην φιλοσοφία του βρετανικού Democratic Services). Οι υπηρεσίες θα αποτελούνται από συγγραφή πρακτικών, αποστολή αλληλογραφίας και σχετικών εγγράφων, ετοιμασία ημερήσιας διάταξης και άλλα. Η διοικητική ομάδα έχει την υποχρέωση να παρέχει στα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου επαρκή πληροφόρηση, η οποία είναι καθοριστικής σημασίας για τη λήψη αποφάσεων.

Σε περίπτωση, κατά την οποία στην παρουσίαση σχετικού θέματος, η πληροφόρηση δεν είναι επαρκής, τότε το μέλος έχει δικαίωμα να τη ζητήσει και να του παρασχεθεί την ίδια στιγμή είτε σε κατοπινό στάδιο. Ο πρόεδρος της συνεδρίασης (Δήμαρχος) οφείλει να διασφαλίζει ότι όλα τα παρευρισκόμενα μέλη είναι ενημερωμένα κατάλληλα για τα θέματα που αναγράφονται στην ημερήσια διάταξη.

Τα μέλη θα πρέπει να ενημερώνονται έγκαιρα και γραπτώς για τη σύγκλιση συνεδρίασης (σύμφωνα με τις πρόνοιες του Περί Δήμων Νόμου) και να έχουν στη διάθεση τους τα σχετικά έγγραφα πριν τη συνεδρίαση, ώστε να τους παρέχεται αρκετός χρόνος να προετοιμαστούν ανάλογα.

Τα πρακτικά έκαστης συνεδρίασης πρέπει να παρουσιάζονται από το Διευθυντή στην επόμενη κατά σειρά συνεδρίαση, ώστε να εγκρίνονται και να επικυρώνονται οι σχετικές αποφάσεις.

Ο Δήμαρχος έχει την ευθύνη για τη σωστή λειτουργία των συνεδριάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου και ότι όλα τα θέματα στην ημερήσια διάταξη υποστηρίζονται με όλα τα σχετικά έγγραφα και πληροφορίες, επαρκώς.

iii. Διεύθυνση

Στα πλαίσια της εισήγησης για αναδιάρθρωση των οργανισμών ΑΤΑ (Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης) λαμβάνονται υπόψη τα σημερινά δεδομένα και οι μέσο / μακροπρόθεσμες απαιτήσεις για τη δημιουργία νέων εκσυγχρονισμένων, ευέλικτων οργανωτικών δομών, οι οποίες ουσιαστικά θα ενισχύουν την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του Δήμου, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεχώς διευρυμένες εξουσίες και αρμοδιότητές του.

Τη Διεύθυνση του Δήμου απαρτίζουν ο Διευθυντής του Δήμου και η ομάδα των Προϊστάμενων των αρμόδιων Υπηρεσιών, οι οποίοι αναλαμβάνουν την εκτέλεση των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου όπως και των εργασιών και αρμοδιοτήτων, οι οποίες απορρέουν από τις πρόνοιες της Περί Δήμων Νομοθεσίας και άλλων σχετικών νομοθεσιών στα πλαίσια λειτουργίας του Δήμου. Η Διεύθυνση (υπό την εποπτεία του Διευθυντή του Δήμου) είναι υπόλογη σε καθημερινή βάση για την υλοποίηση των αποφάσεων του Δημοτικού Συμβουλίου προς το Δήμαρχο. Νοείται ότι κατά τη διαδικασία κατάρτισης των Προϋπολογισμών του Δήμου, την έγκριση φορολογιών ή κατά τον καθορισμό πολιτικών και λήψη σημαντικών αποφάσεων, θα λαμβάνονται υπόψη οι θέσεις και απόψεις της Διεύθυνσης.

15. Μέθοδοι

Οι νέες δημοτικές δομές κατευθυνόμενες από νέες ευέλικτες διαδικασίες και οπλισμένες με ανθρωποκεντρικούς και σύγχρονους τρόπους διοίκησης, μακριά από συγκεντρωτικές διοικήσεις και πολυδαίδαλες γραφειοκρατικές διαδικασίες, θα μετεξελιχθούν αναπόδραστα σε σφριγηλούς και αποτελεσματικούς αυτοδιοικητικούς φορείς, οι οποίοι θα λειτουργούν στη βάση των αρχών της αυτοδιαχείρισης, επικουρικότητας και εγγύτητας προς τη συλλογική έκφραση και δράση των τοπικών κοινωνιών. Η προσπάθεια των δημοτικών δομών για μεγαλύτερη βελτίωση στην αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα θα τους οδηγήσει στην επίτευξη οικονομικών κλίμακας και επαρκή ικανότητα όπως επίσης και στη μετατόπιση από δημόσια παροχή στην παροχή από ιδιωτικούς και εθελοντικούς τομείς. Αυτό θα οδηγήσει σε πλάνα αναδιάρθρωσης και αυξημένες περιπτώσεις ανάθεσης υπηρεσιών στον ιδιωτικό τομέα και σε εθελοντικούς φορείς με βάση το συμφωνηθέν κόστος και τα πρότυπα της υπηρεσίας.

Συνοπτικά οι νέοι Διοικητικοί πια Δήμοι μπορούν να προχωρήσουν με την αγορά / ανάθεση υπηρεσιών ενδεικτικά στους ακόλουθους τομείς:

- Σκύβαλα
- Οδοκαθαρισμό
- Συντήρηση Χώρων Πρασίνων
- Υγειονομικές εργασίες
- Τεχνικά Έργα

Ο Δήμος θα διατηρεί συνεργεία έκτακτης δράσης με απώτερο στόχο να διασφαλίσει ανταγωνισμό, χαμηλότερα κόστη και αποδοτικότητα. Το υφιστάμενο εργατικό

προσωπικό θα μπορούσε είτε να υπαχθεί σε νέες ανεξάρτητες δομές παροχής υπηρεσιών στην ΤΑ (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή να απορροφηθεί από το κράτος

Με αυτή την λύση οι Δήμοι θα ασχολούνται με τη εφαρμογή πολιτικής και όχι με micromanagement ενώ ταυτόχρονα περιορίζεται σημαντικά ο παρεμβατισμός.

16. Καθορισμός Δεικτών Απόδοσης

Σύμφωνα με την αντίληψη και τις οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον εκσυγχρονισμό και ταυτόχρονα για την αναδιοργάνωση των δημόσιων οργανισμών, η εισαγωγή συστήματος διοίκησης μέσω στόχων και δεικτών απόδοσης θα διασφαλίσει την προσπάθεια για αύξηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του ανθρώπινου δυναμικού και θα ενδυναμώσει το στόχο για παροχή υπηρεσιών ποιότητας όπως υπαγορεύονται από τη νέα διοικητική επιστήμη και τις τάσεις που κυριαρχούν στον Ευρωπαϊκό και Διεθνή χώρο. Συνεπώς, η θεσμοθέτηση και η κατ'επέκταση καθιέρωση της διοίκησης μέσω στόχων στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης των Αρχών της Αυτοδιοίκησης, θα προσφέρει ένα σημαντικό εργαλείο προς τη Διεύθυνση / Διοίκηση του Οργανισμού και θα ενισχύσει το στόχο για ενίσχυση της διαφάνειας, πληρέστερη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων και γενικότερα θα βελτιώσει την αποτελεσματικότητα των δημοτικών υπηρεσιών προς όφελος του πολίτη. Προς τούτο θα ετοιμασθεί ομάδα δεικτών απόδοσης ως οι παρακάτω κύριες ενότητες με παραδείγματα όπως:

i. Δείκτες Αποτελεσματικότητας

- Χρονικό διάστημα έκδοσης Πολεοδομικών Αδειών / Αδειών Οικοδομής
- Χρονικό διάστημα αποστολής απαντητικών επιστολών αλληλογραφίας
- Ταχύτητα διεκπεραίωσης παραπόνων

ii. Δείκτες Οικονομικής / Διοικητικής

- Αναλογία μισθολογίου προς το κονδύλι συνολικών δαπανών / εξόδων του προϋπολογισμού
- Αναλογία ταμειακών διαθέσιμων ως προς το κονδύλι συνολικών εσόδων του προϋπολογισμού

iii. Δείκτες Εξυπηρέτησης

- Βαθμός ικανοποίησης του δημότη σύμφωνα με τις προσφερόμενες υπηρεσίες του Δήμου

Οι επίτευξη προσυμφωνημένων αποδόσεων στους δείκτες θα μπορούσαν να αποτελέσουν και ένα από τα κριτήρια κατανομής της κρατικής χορηγίας.

Ο καθορισμός των δεικτών θα συμφωνηθεί στα πλαίσια της Ένωσης Δήμων Κύπρου, η οποία θα αναλάβει την έκδοση των προτύπων αλλά και τη διενέργεια της ετήσιας αξιολόγησης.

17. Υιοθέτηση νέου συστήματος αξιολόγησης προσωπικού

Η αξιολόγηση απόδοσης προσωπικού είναι μια ευρέως εφαρμοζόμενη τεχνική διοίκησης προσωπικού, που κύριο στόχο έχει τη μέτρηση της απόδοσης, μέσω μιας συστηματικής εκτίμησης, η οποία αναφέρεται στην εκτέλεση της εργασίας από τον εργαζόμενο, καθώς επίσης και στις δυνατότητες του για προοπτική και ανάπτυξη.

Η θεσμοθέτηση σύγχρονου σχεδίου αξιολόγησης προσωπικού σύμφωνα με τις επιστημονικές θεωρίες ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού, θα στοχεύει στη βελτίωση των ακόλουθων δεικτών:

- Παραγωγικότητας
- Αποτελεσματικότητας
- Επάρκειας
- Απόδοσης
- Παρώθησης / Κινητροποίησης
- Ανάπτυξη στην χρήση τεχνολογιών
- Στάσης έναντι της αντιμετώπισης της αλλαγής
- Εξυπηρέτησης του δημότη

Ο ΣΔΓΚ έχει ετοιμάσει και είναι έτοιμος να παρουσιάσει συγκεκριμένο σύστημα αξιολόγησης προσωπικού.

18. Διαδικασίες και Όργανα Πρόσληψης Προσωπικού

Ένα από τα θέματα που πρέπει να απασχολήσουν την μεταρρύθμιση είναι και το θέμα της πρόσληψης αλλά και ανέλιξης του προσωπικού. Η υφιστάμενη διαδικασία έχει, σε πολλές περιπτώσεις κατακριθεί ως ευνοιοκρατική. Η όποια διαδικασία θα πρέπει να περιέχει και το στοιχείο της εμπλοκής του άμεσα διοικητικά προϊστάμενου ο οποίος και με βάση την φιλοσοφία της εισήγησης μας λογοδοτεί για την απόδοση της υπηρεσίας του. Η διαδικασία θα πρέπει να υποβοηθήσει σε μεγάλο βαθμό στην πρόσληψη /ανέλιξη ικανού εξειδικευμένου προσωπικού και θα πρέπει να καλύπτει τις πραγματικές ανάγκες εργοδότησης ανθρώπινου δυναμικού στους Δήμους.

Εισηγούμαστε όπως τριμελής επιτροπή αποτελούμενη από τον άμεσα προϊστάμενο της υπό πρόσληψη θέσης και δυο ομολόγους του από άλλους Δήμους ετοιμάζει την εισήγηση της (κατάλογο/ short list) στο Δημοτικό Συμβούλιο το οποίο και θα αποφασίζει με βάση τις εισηγήσεις της επιτροπής. Μέσω της λειτουργίας της επιτροπής θα επιτευχθεί διαφάνεια, αξιοκρατία και θα εξυπηρετηθούν ουσιαστικά οι πραγματικές ανάγκες σε θέματα προσωπικού των οργανισμών μακριά από διαδικασίες μη χρηστής διοίκησης και κομματικοί παρεμβατισμοί.

Πλέον οι υπηρεσίες θα μπορούν να θεωρούνται υπόλογοι για την απόδοση των υφιστάμενων τους αφού συμμετείχαν ουσιαστικά στην πρόσληψή τους.

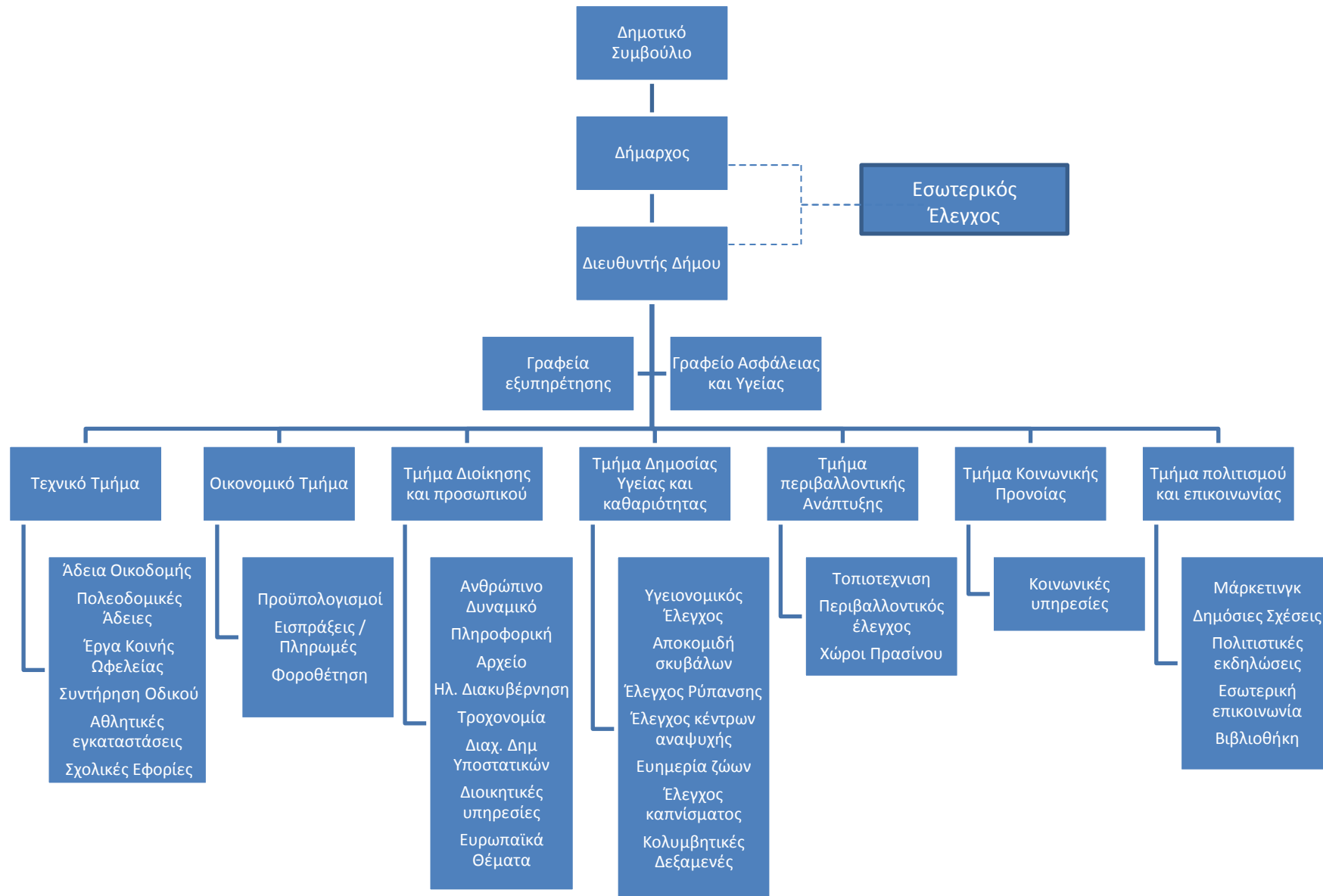
19. Γενικές Αρχές Σχεδιασμού νέας οργανωτικής δομής

Μέσω του σχεδιασμού της νέας οργανωτικής δομής θα πρέπει να επιτυγχάνονται οι ακόλουθες αρχές / στόχοι:

- Ορισμός σαφών γραμμών αναφοράς και διασαφήνιση αρμοδιοτήτων μεταξύ διεύθυνσης και υπόλοιπου προσωπικού με σκοπό να αποφευχθεί η αλληλοεπικάλυψη αρμοδιοτήτων.
- Επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων / καθηκόντων κάθε τμήματος / τομέα με σκοπό το διαχωρισμό των ρόλων σε όλα τα επίπεδα λειτουργίας του Δήμου και επίτευξη συνεργιών.
- Επανακαθορισμός της οργανωτικής δομής (οργανογράμματος), και των σχεδίων υπηρεσίας κάθε υπαλλήλου ξεχωριστά, με σκοπό την αποτελεσματικότερη διάρθρωση του προσωπικού. Στην νέα δομή συμπεριλαμβάνονται όλες οι αναγκαίες

νέες αρμοδιότητες ενώ θεσμοθετούνται νέοι τομείς δραστηριοτήτων που είναι απαραίτητοι σε ένα σύγχρονο οργανισμό όπως Υπηρεσίας Ανθρώπινου Δυναμικού, Υπηρεσίας Μηχανογράφησης και ηλ. διακυβέρνησης, Υπηρεσία Μάρκετινγκ, Υπηρεσίας Ευρωπαϊκών θεμάτων, Υπηρεσίας επικοινωνίας.

Προτεινόμενο Οργανόγραμμα Νέου Δήμου

20. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση

Σημαντικό στοιχείο στη νέα οργανωτική δομή θα αποτελέσει η εφαρμογή και αξιοποίηση ενιαίου συστήματος Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης των Δήμων, η οποία θα καταστήσει δυνατή την ομοιομορφία στη λειτουργία όλων των Δήμων, τη βελτίωση της αποδοτικότητας τους, την άμεση παροχή στατιστικών στοιχείων , καθώς και τη σημαντική αναβάθμιση της επικοινωνίας, τόσο μεταξύ Δήμων και Κυβέρνησης, όσον και μεταξύ Δήμων και Δημοτών.

Η εφαρμογή της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης θα διευκολύνει, μεταξύ άλλων και την εφαρμογή των προνοιών του Νόμου περί του Δημοσιονομικού Πλαισίου και της Δημοσιονομικής Ευθύνης.

ΠΥΛΩΝΑΣ IV: ΜΕΓΕΘΟΣ / ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ

Η γεωγραφική διάσταση της αναδιάρθρωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι το κεφάλαιο για το οποίο έχουν αναλωθεί πολλές ώρες συζητήσεων, αφού πέραν των άλλων διαστάσεων είναι πολύ ευαίσθητο. Η προσέγγιση μας είναι να εξετάσουμε το εν λόγω θέμα με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και να εισηγηθούμε λύσεις που από τη μια να δημιουργούν ισχυρές και αυτοδύναμες διοικητικές δομές και από την άλλη να μην απομακρύνουν το δημότη από τα κέντρα λήψης αποφάσεων στη φιλοσοφία της Χάρτας Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συμφωνούμε εν μέρει με τα πορίσματα του NSGI σε ότι αφορά στο αίσθημα της εγγύτητας αλλά θεωρούμε ότι οι κυριακές ιδιαιτερότητες δημιουργούν ανάγκες για ένα σαφώς μεγαλύτερο αριθμό Δήμων από τους 5.

Παρόλο που εξετάστηκε το σενάριο άρσης όλων των υφιστάμενων διοικητικών ορίων είτε μεταξύ Επαρχιών και είτε μεταξύ Δήμων με επαναχάραξη των νέων δημοτικών ορίων βάση πληθυσμιακών και γεωγραφικών χαρακτηριστικών, αλλά και στη βάση χρήσης της γης, θεωρούμε ότι σε αυτό το στάδιο η μεταβατική περίοδος που θα χρειαζόταν και η δυσλειτουργία που θα παρουσιαζόταν θα ήταν μεγαλύτερη από τα οφέλη πιο συμπαγών Δήμων και η προσπάθεια αυτή θα αποτύγχανε. Προκρίνουμε επομένως την ενοποίηση μεταξύ Δήμων και Δήμων με όμορες Κοινότητες παίρνοντας ως βάση τα υφιστάμενα διοικητικά όρια.

21. Κριτήρια δημιουργίας νέων δήμων:

Οι Δήμοι που περιγράφουμε στην εισήγηση μας χρειάζονται την κρίσιμη μάζα πληθυσμού για να μπορέσουν να δημιουργηθούν οι απαραίτητες οικονομίες κλίμακας. Η πανευρωπαϊκή σύγκριση υποδηλώνει ότι ο υφιστάμενος μέσος όρος κυπριακών Δήμων (ανέρχεται στις 20.398 κατοίκους) είναι ελάχιστα μικρότερος από τον μέσο Δήμο στην Ευρώπη (21.295 κατοίκους).

Παρά τα πιο πάνω, εισηγούμαστε τη δημιουργία μέσων Δήμων με αριθμό κατοίκων μεταξύ 60.000 – 80.000 κατοίκων. Αυτό θα δημιουργήσει τους δεύτερους μεγαλύτερους μέσους δήμους πανευρωπαϊκά, κάτι που όμως μπορεί να δικαιολογηθεί από την ανάγκη δημιουργίας ισχυρών Δήμων. Το πιο πάνω κριτήριο δεν είναι θέσφατο αφού ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής λαμβάνονται υπόψη και τα ακόλουθα κριτήρια:

1. Γεωγραφικές ιδιαιτερότητες (πεδιάδες, ορεινές περιοχές, παράλιες ζώνες).
2. Συγγενείς χρήσεις της γης (αστικές, βιομηχανικές, αγροτικές, τουριστικές).
3. Δυνατότητες άντλησης εσόδων από οικονομικές δραστηριότητες.
4. Κοινωνικά
5. Πολιτιστικά – ιστορικά κριτήρια

Στόχος είναι, μέσω της δημιουργίας των νέων δομών / πόλεων, κάθε ανθρωπογεωγραφική ενότητα να έχει η να δημιουργεί εκείνες τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την δημιουργία μιας σύγχρονης πόλης, μέσω της οποίας θα διασφαλίζεται η οικονομική βιωσιμότητα και η διοικητική επάρκεια παροχής των αναγκαίων υπηρεσιών προς τους δημότες.

22. Σενάρια ανά επαρχία

Ο ΣΔΓΚ είναι έτοιμος να παρουσιάσει επί χάρτου, και όταν του ζητηθεί, συγκεκριμένες προτάσεις για κάθε επαρχία της ελεύθερης Κύπρου.

Θεωρούμε ότι στο πάρων στάδιο αυτό είναι αδόκιμο αφού αναμένεται να αποπροσανατολίσει από την ουσία της μεταρρύθμισης.

Ενδεικτικά και για σκοπούς ολοκληρωτικής παράθεσης της πρότασης αναφέρουμε τα πιο κάτω.

Για την ελεύθερη επαρχία Λευκωσίας εισηγούμαστε την δημιουργία 4 Δήμων με την συμπερίληψη σε αυτούς όλων των υφιστάμενων Δήμων και των πεδινών κοινοτήτων.

Για την επαρχία Λεμεσού εισηγούμαστε την δημιουργία 3 Δήμων με την συμπερίληψη σε αυτούς όλων των υφιστάμενων Δήμων και αριθμού κοινοτήτων.

Για την ελεύθερη επαρχία Λάρνακας εισηγούμαστε την δημιουργία 3 Δήμων με την συμπερίληψη σε αυτούς υφιστάμενων Δήμων και αριθμού κοινοτήτων.

Για την επαρχία Πάφου εισηγούμαστε την δημιουργία 2 Δήμων με την συμπερίληψη σε αυτούς των υφιστάμενων Δήμων και αριθμού κοινοτήτων.

Για την ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου εισηγούμαστε την δημιουργία 2 Δήμων με την συμπερίληψη σε αυτούς του συνόλου της επαρχίας.

23. Εγγύτητα / Διατήρηση Τοπικής Ταυτότητας

Εισηγούμαστε τη δημιουργία πλήρως λειτουργικών Γραφείων Εξυπηρέτησης Δημοτών εκεί όπου παρουσιάζεται, σε απόσταση πέραν των 10km από το Διοικητικό Κέντρο του Δήμου, αυξημένη συγκέντρωση δημοτών.

Τα εν λόγω γραφεία τα οποία θα λειτουργούν παράλληλα με την ολοκληρωμένη ηλεκτρονική διακυβέρνηση, θα μπορούν να είναι σε θέση να επιλαμβάνονται άμεσα των διαφόρων θεμάτων που απασχολούν τους δημότες, στη λογική του one stop shop, είτε, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να παραπέμπουν το θέμα στην Κεντρική Διοίκηση του Δήμου και το οποίο θέμα θα παρακολουθούν και για το οποίο θα ανατροφοδοτούν σε τακτικές περιόδους τον δημότη.

Για να διασκεδαστούν οι όποιες ανησυχίες/ επιφυλάξεις των Κοινοτήτων που θα ενοποιηθούν σε Δήμους, αλλά και για να διατηρηθεί η τοπική ταυτότητα, εισηγούμαστε τη συμμετοχή Τοπικών Αιρετών Εκπροσώπων στο Δημοτικό Συμβούλιο υπό τη μορφή παρατηρητών κατ' αναλογία των εκπροσώπων των θρησκευτικών ομάδων στο Κυπριακό Κοινοβούλιο.

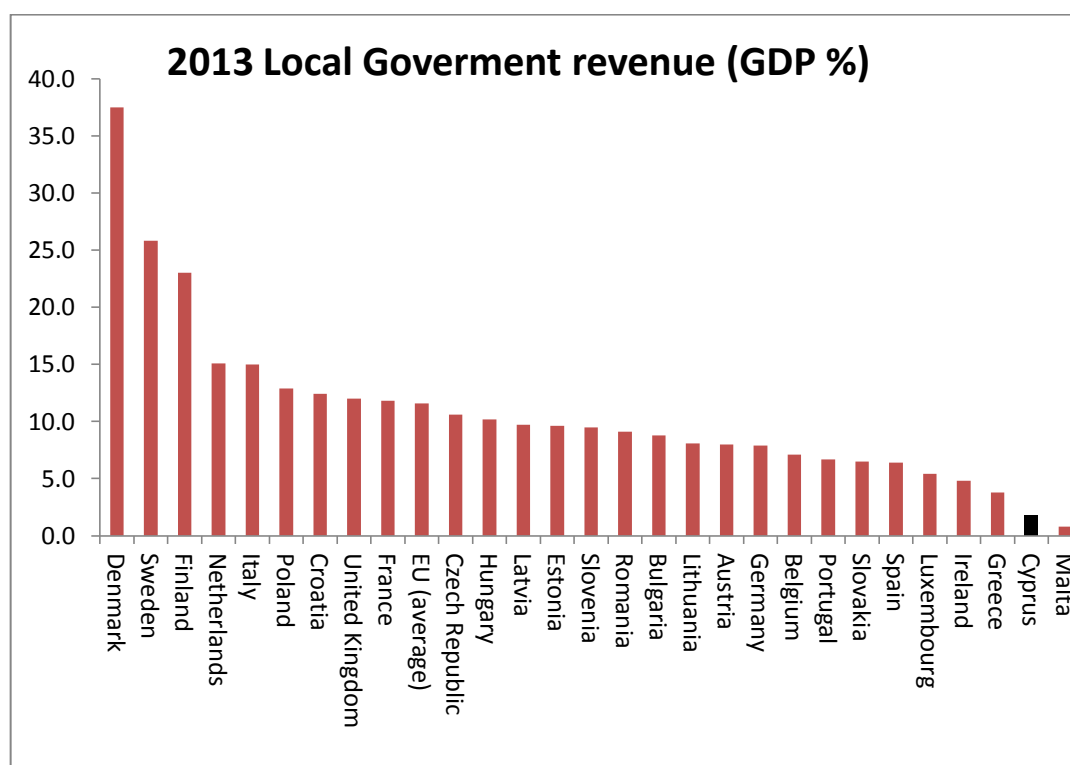
Περαιτέρω εισηγούμαστε όπως για μεταβατική περίοδο 2 πενταετιών οι εκλογές στους νέους Δήμους γίνονται με βάση σχετική ποσόστωση Δημοτικών συμβούλων ανάλογη με τον πληθυσμό των συνιστούντων Δήμων.

ΠΥΛΩΝΑΣ V: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Πριν να εξετάσουμε τις επιπτώσεις ή τις οικονομικές συνέπειες των προτεινόμενων λύσεων, θεωρούμε σωστό να δούμε τις οικονομικές συνθήκες μέσα από τις οποίες η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο καλείται να λειτουργήσει.

24. Έσοδα:

Σύμφωνα με το Eurostat, η κυπριακή Τοπική Αυτοδιοίκηση κατατάσσεται προτελευταία στο ποσοστό των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς το ΑΕΠ με ποσοστό 1,8%, ενώ ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται στο 11,6%.

© Eurostat 23/7/2014

Από τα πιο πάνω έσοδα, σύμφωνα με την έκθεση της Notoria, για τους Δήμους κατά το 2012, το 34,2% αποτελούσε την κρατική χορηγία, το 24% τέλη, 16,9% φόρους, 4,7% πρόστιμα και 9,5% άλλα.

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχεται στα 1,3% του ΑΕΠ και κατατάσσει την Κύπρο στην 26^η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσηςⁱ

Από το 2011 και μετά, οι Δήμοι δέχθηκαν σοβαρό πλήγμα δυσανάλογο με τις υπόλοιπες περικοπές του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Ενδεικτικά αναφέρουμε τα ακόλουθα:

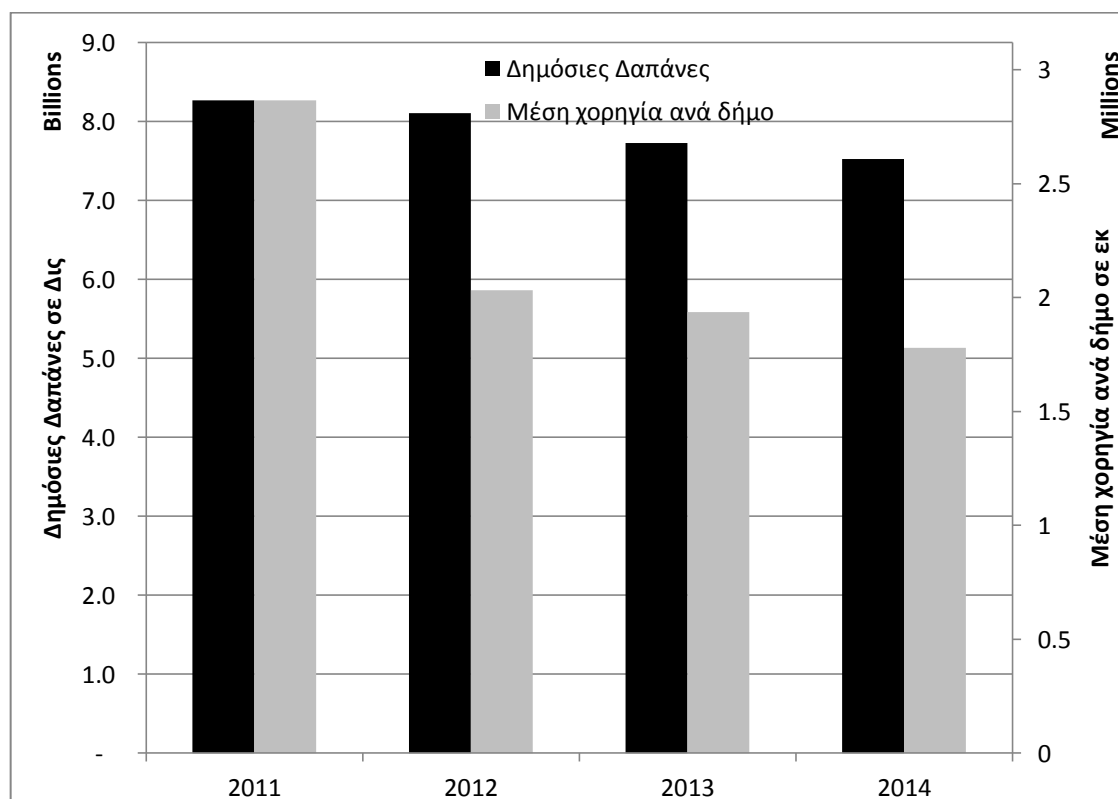
1. Το 2011 οι 24 τότε ελεύθεροι Δήμοι έλαβαν ως κρατική χορηγία μόνο το ποσό των €68.8 εκατομμυρίων ή €2.866.000 κατά μέσον όρο, ενώ οι δημόσιες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2011 ανήλθαν στα 8.2 δισεκατομμύρια. Το 2012 οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν κατά 7% ενώ η ονομαστική χορηγία προς τους

Δήμους κατά 11,4%. Η πραγματική όμως μείωση ανήλθε σε πολύ μεγαλύτερα ποσοστά, καθώς τα €61 εκατομμύρια της κρατικής χορηγίας του 2012, κατανεμήθηκαν σε 30 Δήμους, καταγράφοντας μια μέση μείωση της κρατικής χορηγίας της τάξης του 29,1%.

Παρά τη μετατροπή 6 ή 5 Κοινοτήτων σε Δήμους, η χορηγία που αυτοί λάμβαναν ως Κοινοτικά Συμβούλια, δεν μεταφέρθηκε στο κονδύλι των Δήμων. Το 2013 η κρατική χορηγία δέχτηκε περαιτέρω μείωση κατά 4,7%.

Το 2014 η κρατική χορηγία για τους Δήμους περιορίστηκε στα €53,4 εκ. καταγράφοντας συνολική μείωση 29% από το 2011.

Όμως ένας μέσος Δήμος ο οποίος το 2011 λάμβανε €2.866.000 ως κρατική χορηγία, το 2014 έλαβε €1.779.000 παρουσιάζοντας μείωση 39%, ενώ για την ως άνω περίοδο, οι δημόσιες δαπάνες μειώθηκαν συσσωρευτικά στο 9%. Αν δηλαδή η μείωση της κρατικής χορηγίας ακολουθούσε το μέσο όρο της μείωσης των δημόσιων δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, θα έπρεπε η χορηγία του μέσου Δήμου να ήταν για το 2013 €2.607.000 ή 32% ψηλότερη από ότι είναι σήμερα.

2. Με τη συμφωνία μεταξύ Δήμων και του Κράτους για τη φορολογική μεταρρύθμιση του 2002, οι Δήμοι υποχρεώθηκαν να απεμπολήσουν ένα σοβαρό έσοδό τους που ήταν ο επαγγελματικός φόρος σε φυσικά πρόσωπα με την υπόσχεση του Κράτους ότι οι απώλειες αυτές να αντισταθμιστούν με συγκεκριμένη χορηγία, η οποία και θα αυξανόταν κατά 6% κάθε χρόνο. Αντ' αυτού, ακόμα και αυτή η χορηγία δέχτηκε παράνομη μείωση στα πλαίσια της εξοικονόμησης, η οποία αγγίζει συσσωρευτικά για τα 3 χρόνια το 37% ή τα €34 εκατομμύρια.

3. Η κατανομή της χορηγίας γίνεται ανεξάρτητα, έστω και αν ο Νόμος όπως είναι δίνει τη δυνατότητα σε κάποιους Δήμους να έχουν άλλα έσοδα. Έτσι η φόρμουλα

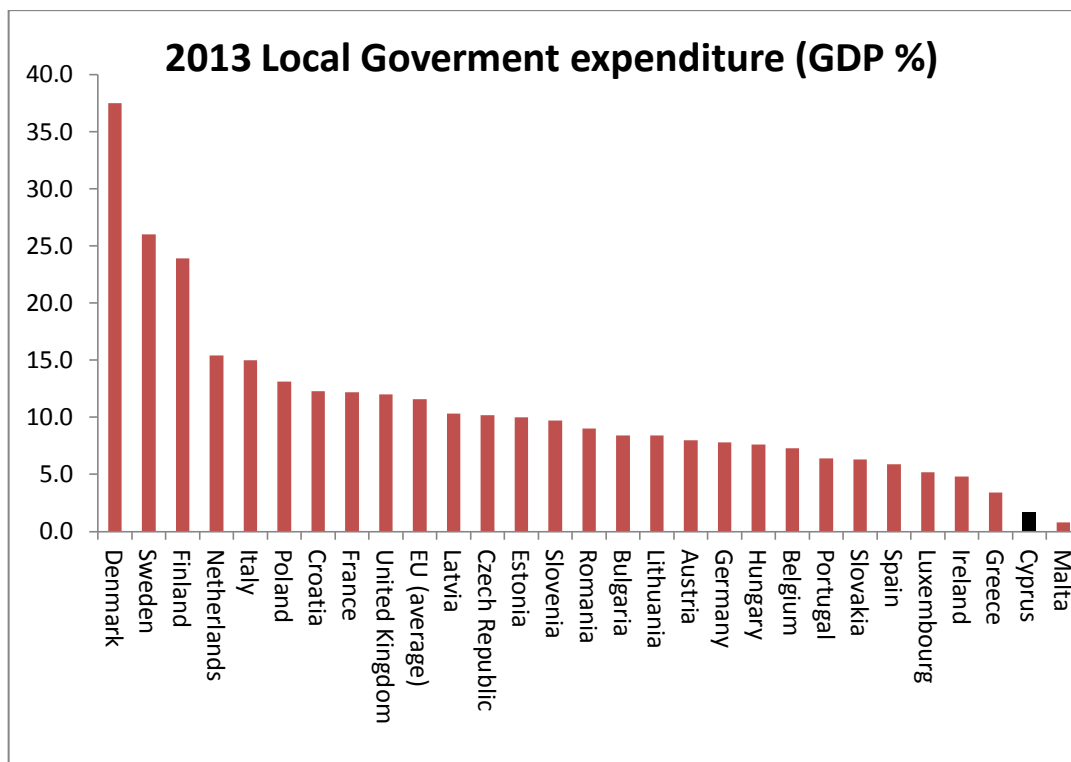
που ακολουθείται $\frac{1}{3}$ ισόποσα και $\frac{1}{3}$ με αναλογία πληθυσμού, δεν λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του κάθε Δήμου όπως λ.χ. την ύπαρξη παραλιών με τα συνεπαγόμενα έσοδα, ξενοδοχείων με τα έσοδα από διανυκτερεύσεις, έσοδα από τα γήπεδα και πολλά άλλα τα οποία προκύπτουν παράλληλα με αυτά.

Συνεπεία των πιο πάνω, είναι κάποιοι Δήμοι που στερούνται εκ της φύσεως τέτοιες πηγές, να πλήττονται πολύ περισσότερο από πολλούς άλλους .

Τα έσοδα από τις άδειες οικοδομής έχουν σχεδόν εξαφανιστεί, ενώ οι δημότες έχουν τεράστιες δυσκολίες να καταβάλλουν τα τέλη ακίνητης ιδιοκτησίας και τα τέλη σκυβάλων. Για την αύξηση των τελών σκυβάλων των οποίων η οροφή είναι καθηλωμένη τα τελευταία 15 έτη, εκκρεμεί όλα αυτά τα χρόνια σχετικό νομοσχέδιο στη Βουλή, που λόγω του αντισταθμιστικού χαρακτήρα των τελών αυτών, υποχρεώνουν τους Δήμους να χρεώνουν ακριβώς στο κόστος. Αυτό σημαίνει ότι οι μικρές οικιστικές αναπτύξεις και τα μεσαία και χαμηλά στρώματα, αναγκαστικά επιχορηγούν αδίκως τις κατηγορίες πολυτελείας, αφού οι μεγάλες επαύλεις παραμένουν χωρίς αύξηση και καθηλωμένες στα €170 όλα αυτά τα χρόνια.

25. Έξοδα:

Σύμφωνα και πάλι με το Eurostat, η Κύπρος για το 2013 κατατάσσεται στην προτελευταία θέση των εξόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως προς το ΑΕΠ με ποσοστό 1,7%, ενώ ο μέσος όρος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ανέρχεται στο 11,6%.

© Eurostat 23/7/2014

Για το 2012, σύμφωνα με την έκθεση της Notoria, τα έξοδα μισθοδοσίας ανήρθαν στο 43% των εξόδων, τα λειτουργικά στο 8,5%, ο ηλεκτρισμός στο 6,9% κλπ.

Και ενώ το Κράτος κατάφερε να μειώσει το εργατικό του κόστος με τις μειώσεις και εισφορές στους μισθούς, αυτό δεν κατέστη δυνατό στους Δήμους, αφού παρόλο που οι δημοτικοί εργαζόμενοι έχουν δεχθεί ακριβώς τις ίδιες μειώσεις με τους

εργαζόμενους του δημοσίου, δεν επωφελούνται οι Δήμοι από τις αποκοπές του προσωπικού τους ως θα έπρεπε, αλλά το σχετικό δίδεται ως χορηγία στο Κράτος. Ως αποτέλεσμα έχουμε υπαλλήλους δύο κατηγοριών, αφού οι εργαζόμενοι στους Δήμους κινδυνεύουν άμεσα, παρά τις περικοπές των μισθών τους, να μην πληρωθούν από τους Δήμους, ενώ ταυτόχρονα καλούνται να έχουν επιπρόσθετα μείωση ως τέλη αλληλεγγύης για άλλες ομάδες εργαζομένων του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

Αξίζει να σημειωθεί περαιτέρω ότι από τα 58 εκατομμύρια που οι Δήμοι λαμβάνουν ως κρατική χορηγία, το 30% περίπου χρησιμοποιείται για την αποπληρωμή του οδικού φωτισμού.

Επιπλέον, πέραν των αποκοπών από την κρατική χορηγία, υπηρεσίες που στο παρελθόν το Κράτος πλήρωνε (προτού αρχίσει τις περικοπές), τώρα δεν πληρώνει τους Δήμους, όπως π.χ. είναι η καθαριότητα των κυβερνητικών οικισμών, των ποταμών και της κρατικής περιούσιας, με το αιτιολογικό ότι δίδει κρατική χορηγία. Πριν τη μείωση πλήρωνε ή αναλάμβανε την υποχρέωση, τώρα ενώ έχει μειώσει τη χορηγία, αρνείται να είναι συνεπές στις δεσμεύσεις του.

26. Νέες πηγές εσόδων

Σε συνάρτηση με το άρθρο 9 της χάρτας τοπικής αυτοδιοίκησης εισηγούμαστε την τροποποίηση των πηγών εσόδων των Δήμων με χαρακτηριστικά παραδείγματα τα πιο κάτω:

i. Τέλη Αδειών Κυκλοφορίας

Σύμφωνα με τον ορισμό του «Τέλους» όπως αυτό έχει νομολογηθεί, αυτό αποτελεί ανταποδοτική χρέωση για χρήση υπηρεσιών. Οι υφιστάμενοι Δήμοι σύμφωνα με τα στοιχεία της στατιστικής υπηρεσίας για το 2013 επί συνόλου 8.543Km ασφαλτοστρωμένων δρόμων συντηρούν τις 4.315Km (ή ποσοστό 48.4%) ενώ πληρώνουν και τον οδικό φωτισμό για άλλα 2.203Km (ή 25.7%). Τα τέλη αδειών κυκλοφορίας μηχανοκίνητων οχημάτων ως ανταποδοτικό τέλος, θα έπρεπε να αποδίδονται στις αρχές οι οποίες συντηρούν το οδικό δίκτυο. Αντ' αυτού κανένα ποσό από τα €100 εκ. περίπου του εν λόγω τέλους που εισπράττει η Κεντρική Κυβέρνηση δεν καταλήγει στα δημοτικά ταμεία.

Εισηγούμαστε όπως στο πνεύμα του άρθρου 9 παράγραφος 2 της χάρτας τοπικής αυτοδιοίκησης, το ποσοστό του Τέλους Αδειών Κυκλοφορίας των ασφαλτοστρωμένων δρόμων που υπάγονται, συντηρούνται και φωτίζονται από τα δημοτικά έξοδα, καταλήγει άμεσα στους δικαιούχους του, τους Δήμους. Αυτό μεταφράζεται, με βάση την υφιστάμενη ρύθμιση, σε περίπου €48 εκ. Σε ότι αφορά στις λεωφόρους υπό τη δικαιοδοσία των Δημοσίων Έργων είτε που θα καταβάλλεται το κόστος του οδικού φωτισμού προς τους Δήμους από το κεντρικό κράτος, είτε το κόστος αυτό θα πρέπει να αναληφθεί από το Κεντρικό Κράτος. Εναλλακτικά, θα μπορούσε η συντήρηση του εν λόγω δικτύου να περάσει στην αρμοδιότητα των Δήμων με ανάλογη αύξηση του ποσοστού των τελών αδειών κυκλοφορίας.

ii. Χορηγία Σχολικών εφορειών

Παρόλο που η επαλήθευση των στοιχείων δεν κατέστη δυνατή, υπολογίζουμε ότι για το 2013, η κρατική χορηγία στις σχολικές εφορείες σε δημαρχούμενες περιοχές ανερχόταν στα περίπου €40εκ (συνολικός προϋπολογισμός σχολικών εφορειών σύμφωνα με τη στατιστική υπηρεσία για το 2010/2011 €52.312.000). Στο πιο πάνω ποσό συμπεριλαμβάνονται τα έξοδα συντήρησης των σχολικών μονάδων και οι μισθοί του διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού, καθώς και τα έξοδα λειτουργίας των σχολικών εφορειών. Θεωρούμε ότι στο συγκεκριμένο κεφάλαιο, λόγω των οικονομικών

κλίμακας που θα δημιουργηθούν θα υπάρξει εξοικονόμηση μέχρι και 30% εάν η συγκεκριμένη αρμοδιότητα μεταφερθεί στους Δήμους. Νοείται ότι οι συγκεκριμένοι προϋπολογισμοί θα επιχορηγούνται από το Υπουργείο Παιδείας.

iii. Επαγγελματικός Φόρος Φυσικών Προσώπων

Η κατάργηση της απευθείας φορολόγησης από τους Δήμους ενίσχυσε περισσότερο την εξάρτηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Κράτος. Εισηγούμαστε την επαναφορά της φορολόγησης φυσικών προσώπων και της ανάλογης μείωσης των κλιμάκων από το Φόρο Εισοδήματος καθώς και τη κατάργηση της συγκεκριμένης χορηγίας.

Προς ολοκληρωτική κατάργηση της κρατικής χορηγίας θα μπορούσαν να εξεταστούν η απευθείας κατανομή ποσοστού φορολογιών όπως ο ΦΠΑ, ο Φόρος Κληρονομίας κλπ

27. Προϋπολογισμός ενός Μέσου Δήμου

Επισυνάπτεται στο Παράρτημα 1 ο προϋπολογισμός ενός μέσου Δήμου, στον οποίον έχουν εκχωρηθεί οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες που αναλύονται στο κείμενο.

Ο εν λόγω μέσος Δήμος είναι αστικός, μεγέθους 60.000 – 80.000 κατοίκων χωρίς επιπρόσθετα έσοδα από τον Τουρισμό. Ο πιο κάτω πίνακας και οι αναλύσεις που ακολουθούν είναι ενδεικτικές και δίνονται με κάθε επιφύλαξη. Παρά το ότι όλα τα πιο κάτω ποσά χρίζουν επιβεβαίωσης, είναι αυταπόδεικτο ότι παρά τις επιφυλάξεις μας, το μοντέλο που εισηγούμαστε δημιουργεί δυνατούς, ισχυρούς και αυτοδύναμους Δήμους. Ταυτόχρονα δημιουργεί μεγάλες εξοικονομήσεις στα ευρύτερα Δημόσια οικονομικά.

Τα έξοδα του υπό αναφορά Δήμου ανέρχονται σε περίπου €12εκ. ενώ τα έσοδα του σε περίπου €15,8 εκ.. Το πλεόνασμα το οποίο προκύπτει είναι αρκετό για να καλύψει τις δανειακές υποχρεώσεις των παλαιών Δήμων, που ο νέος Δήμος θα αναλάβει, αλλά και θα χρησιμοποιηθούν για αναπτυξιακά προγράμματα.

Συνοπτικά η λειτουργία των 14 Δήμων αναμένεται να συνεχίζει να στοιχίζει στο Κράτος μόνο περίπου €28 εκ ως χορηγία (το μισό από το ποσό στο οποίο έχει ήδη μειωθεί για το 2014). Το δημόσιο εξοικονομεί περαιτέρω περίπου €12 εκ. από τη λειτουργία των σχολικών εφορειών, περίπου €8εκ. από τη μεταφορά των κοινωνικών υπηρεσιών στους Δήμους και €10εκ. από τη συνέργεια που προκύπτει από τη συντήρηση των δρόμων και δημοτικών πάρκων. Εξοικονομούνται επίσης περίπου €9εκ από τη λειτουργία των κοινοτικών συμβουλίων των διαφόρων περιοχών που αποτελούν μέρος των νέων Δήμων. Περαιτέρω το κράτος θα εξοικονομήσει το ποσό των €3,5εκ που καταβάλλει σε κοινότητες για τον οδικό φωτισμό €1εκ από άλλες επιδοτήσεις ενώ θα μπορεί να περιορίσει σημαντικά τη συνεισφορά του στα πολεοδομικά οδικά έργα. Το κράτος καλείται μόνο να απεμπολήσει €48εκ. από το ανταποδοτικό τέλος αδειών κυκλοφορίας που εισπράττει από τους Δημότες.

Ενδεικτικός Προϋπολογισμός Μέσου Νέου Δήμου

ΕΣΟΔΑ	15,844,286
Τέλος Ακίνητης Ιδιοκτησίας	1,200,000
Επαγγελματικός Φόρος Νομικών Προσώπων	600,000
Επαγγελματικός Φόρος Φυσικών Προσώπων	1,200,000
Τέλος Άδειας Κυκλοφορίας	3,000,000
Φόρος Θεάματος	200,000
Άδειες Οικοδομής / Πολεοδομικές	350,000
Άλλες Άδειες	500,000
Τέλος Σκυβάλων	3,500,000
Πρόστιμα	1,000,000
Δικαιώματα Χρήσης και Παροχής Υπηρεσιών	250,000
Μισθώματα και Ενοίκια	50,000
Τόκοι Και Μερίσματα	50,000
Έσοδα Κοινωνικών Υπηρεσιών	50,000
Έσοδα Πολιτιστικών Υπηρεσιών και Εκδηλώσεων	80,000
Διάφορα Έσοδα	100,000
Χορηγία Σχολείων	1,750,000
Κρατική Χορηγία	1,964,286

ΕΞΟΔΑ	12,085,529
Έξοδα Μισθοδοσίας και Ωφελημάτων Προσωπικού	5,105,622
Αντιμισθία Δημάρχου και Δημοτικών Συμβούλων	179,907
Αγορά Υπηρεσιών Συλλογή Σκυβάλων	1,400,000
Αγορά Υπηρεσιών Πράσινου	400,000
Αγορά Υπηρεσιών Οδοκαθαρισμού	100,000
Αγορά Υπηρεσιών Τεχνικών Εργασιών	300,000
Διοικητικά και Άλλα Έξοδα	400,000
Έξοδα Εκστρατείας Καθαριότητας	150,000
Έξοδα Λειτουργίας Σχολείων	1,750,000
Πολιτιστικές και Άλλες Εκδηλώσεις	100,000
Επιδιορθώσεις και Συντηρήσεις	300,000
Οδικό Δίκτυο (Συμπεριλαμβανομένου Οδικού Φωτισμού)	1,200,000
Συντήρηση, Βελτίωση και έξοδα Λειτουργ. Δημ. Υποστατικών	400,000
Έξοδα Χρηματοδότησης	300,000
Πλεόνασμα / (Έλλειμμα) Τακτικού Προϋπολογισμού	3,758,757

Σημ: Δεν συμπεριλαμβάνονται πρόνοιες εσόδων και εξόδων, για την δημιουργία νέων, και συντήρηση υφιστάμενων αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών. Τα έξοδα στον Δημοτικό προϋπολογισμό αναμένεται να αντισταθμιστούν από σχετικές χορηγίες. Οι σημαντικές εξοικονομήσεις που θα προκύψουν θα επηρεάσουν τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας.

28. Προϋπολογισμός Επαρχιακού Φορέα Συντονισμού

Στους Επαρχιακούς Φορείς Συντονισμού στα οποία αναμένεται να μεταφερθούν τόσο λειτουργοί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όσο και του Κράτους, αναμένεται λόγω συνεργειών να εξοικονομηθούν σοβαρά κονδύλια από το ευρύτερο κράτος.

29. Χρονοδιαγράμματα

Οι τομές οι οποίες ο ΣΔΓΚ εισηγείται σαφώς και δεν μπορούν να εφαρμοσθούν στο ίδιο χρονικό διάστημα ή/και όλες άμεσα. Προϋποθέτουν μεταφορά εξουσιών από το Κράτος, ενοποίηση και δημιουργία νέων διοικητικών τομών, μετακίνηση προσωπικού και τροποποίηση νομοθεσιών.

Ο ΣΔΓΚ είναι στη διάθεση όλων των αρμόδιων σωμάτων για να συζητήσει και να συμμετάσχει στην ετοιμασία του σχετικού πλαισίου.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ:

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Κύπρο πρέπει να συνεχίσει και να ενισχύσει τον ρόλο της ως την κατεξοχήν δημοκρατική αρχή πλησιέστερη σε δημότη. Για να γίνει αυτό υπό το φως των οικονομικών εξελίξεων και λαμβάνοντας υπόψη τα διαχρονικά, διαρθρωτικά της προβλήματα, απαιτούνται τολμηρές αποφάσεις.

Στην προσπάθεια μας για να μεταφέρουμε ολοκληρωμένη εισήγηση έχουμε αγγίξει ένα μεγάλο αριθμό τομέων.

Σαφώς και το κείμενο που παρατίθεται δεν είναι το εγχειρίδιο της αναδιάρθρωσης αλλά σκέψεις και ιδέες πως αυτή θα μπορούσε να γίνει. Υπολείπεται συγκεκριμενοποίηση πολλών θεμάτων, ετοιμασία διαδικασιών, νομοθεσιών, ορισμού μεταβατικών περιόδων κ.ο.κ.

Θεωρούμε όμως ότι έχουμε δώσει μία διαφορετική προσέγγιση και ότι μπορούμε να συμβάλλουμε περαιτέρω κατά τη διάρκεια της λήψης των σχετικών αποφάσεων αλλά και της υλοποίησής τους.

ⁱ Eurostat Statistical Book.
Taxation trends in the European Union.
2014 edition